

Mazandaran University Of Medical Sciences

Sexual and Reproductive Health Research Center

Department Of Reproductive Health & Counseling Midwifery

Zeinab Hamzehgardeshi, RM, PhD

Associate Prof.

***Sexual and Reproductive
Health and Rights (SRHR)***

وبینار سلامت جنسی در دوران بارداری و بعد از زایمان
نگاهی به ارائه خدمات در پاندمی کوید ۱۹

تعاریف و مفاهیم پایه سلامت و
حقوق جنسی و باروری

1

مقدمه

1

مقدمه

- اهمیت سلامت زنان و تأثیر آن بر خانواده و جامعه
- دستیابی به حقوق سلامت جنسی و باروری و سایر حقوق
- نابرابری در بار بیماری های در دو جنس وجود دارد خصوصا در مورد بارداری برنامه ریزی، بیماری های مقاربتی و ایدز می باشد.
- مطالعات موجود در داخل و خارج کشور شواهدی از فقدان آگاهی ارائه دهندگان خدمات سلامت نسبت به حقوق باروری و جنسی مراجعین را نشان می دهند.

1

مقدمه (ادامه)

- خدمات سلامت جنسی و باروری باید با انتخاب و رضایت آگاهانه؛ با حفظ کرامت، حریم خصوصی و محرمانه بودن اطلاعات فرد؛ فارغ از تبعیض و سوگیری های جنسیتی و با حفظ تداوم مراقبت باشد.
- ضرورت آشنایی ارائه دهندگان خدمات سلامت جنسی و باروری خصوصا همکاران مامایی با مفاهیم و تعاریف پایه سلامت و حقوق جنسی و باروری

۲

تاریخچه حقوق باروری و جنسی

➤ اولین بار در بیانیه جهانی حقوق بشر پس از جنگ جهانی دوم در گردهمایی مجمع سازمان ملل (پاریس - ۱۹۴۸ م) به مسایل حقوق جنسی و باروری توجه شد.

➤ ماده ۱۶ این بیانیه اعلام می داشت که مردان و زنان بالغ، بدون هیچ گونه محدودیت نژادی، ملیتی یا مذهبی، حق ازدواج و تشکیل خانواده را دارند و در امور مربوط به ازدواج، ادامه و فسخ آن از حقوق برابری برخوردارند. به علاوه ازدواج باید با رضایت آزادانه و کامل طرفین انجام شود و خانواده، واحد اجتماعی طبیعی و اساسی است که حق برخورداری از حمایت جامعه و دولت را دارد

➤ در اولین "کنفرانس بین المللی حقوق بشر" (تهران، ۱۳۱۸ م). به جنبه های حقوقی تنظیم خانواده توجه شد و تصمیم گیری آزادانه و مسئولانه در ارتباط با تعداد و فاصله فرزندان و حق دریافت آموزش و اطلاعات در مورد آن، به عنوان یکی از حقوق اساسی زوجین شناخته شد

۲

تاریخچه حقوق باروری و جنسی (ادامه)

➤ نهایتاً در "کنفرانس بین المللی جمعیت و توسعه" (قاهره، ۱۳۳۴م.)، جامع ترین سند بین المللی در مورد سلامت باروری و جنسی و حقوق مرتبط با آن شکل گرفت. این کنفرانس نقطه عطفی در تاریخ همکاری های بین المللی در زمینه ارتقاء کیفیت زندگی و به خصوص ارتقاء سلامت باروری افراد محسوب می شود.

➤ در "چهارمین کنفرانس جهانی زنان" (پکن، ۱۳۳۴م.)، نه تنها بر حقوق باروری مجدداً تأکید شد، بلکه توجه وسیعی به حقوق جنسی معطوف گردید و صراحتاً عنوان شد که حقوق بشر زنان، شامل حق کنترل و تصمیم گیری آزادانه و مسئولانه در مسائل مربوط به روابط جنسی شان نیز می باشد.

➤ در همان سال فدراسیون بین المللی تنظیم خانواده، منشوری را برای حقوق باروری و جنسی تدوین کرد

۲

تاریخچه حقوق باروری و جنسی (ادامه)

- برای اولین بار در پنجاه و هفتمین گردهمایی بهداشت جهانی در سال ۲۰۰۴ بر اهمیت سلامت باروری و جنسی و حقوق مرتبط به آن به عنوان یک نیاز و استراتژی برای رسیدن به اهداف توسعه هزاره تاکید شد.
- تاریخچه ی حقوق جنسی و باروری در ایران باستان و اسلام

تعریف سلامت باروری و جنسی

- سلامت باروری طبق بیانیه کنفرانس بین المللی جمعیت و توسعه (۱۹۹۴م)
- "رفاه کامل جسمی، روحی و اجتماعی در تمامی مواردی که به سیستم باروری، عمل و فرآیند آن ارتباط پیدا می کند و صرفاً به عدم وجود بیماری اطلاق نمی گردد".
- "سلامت جنسی، منحصر به نبود بیماری یا اختلال نیست و اهمیت آن محدود به سال های باروری نمی شود. سلامت جنسی شامل آزاد بودن از سوء استفاده و تبعیض جنسی و توانایی افراد برای ادغام عملکرد جنسی در زندگی خود و کسب لذت از آن و تولید مثل به انتخاب خود می باشد".
- دستیابی به سلامت جنسی، مستلزم حفظ کردن، محترم شمردن و اجرا کردن حقوق جنسی تمام افراد است. حقوق باروری و جنسی در قوانین ملی و مستندات بین المللی، به عنوان حقوق بشر شناخته شده اند

➤ حقوق باروری، به رسمیت شناختن حقوق اساسی تمام زوجین و افراد در تصمیم گیری در مورد تعداد، فاصله و زمان فرزندان شدن؛ داشتن اطلاعات و وسایل پیشگیری از بارداری و تصمیم گیری درباره باروری فارغ از تبعیض، اجبار و خشونت می باشد.

➤ حقوق جنسی نیز حق تمام افراد برای تصمیم گیری آزادانه و مسئولانه در همه ابعاد زندگی جنسی، رهایی از تبعیض، اجبار و خشونت در تصمیم گیری های جنسی و مسئولیت مشترک در رابطه جنسی تعریف میشود.

➤ تعریف حقوق سلامت باروری و جنسی در اغلب بخش ها مانند حق داشتن اطلاعات، تصمیم گیری فارغ از تبعیض و حق کسب بالاترین استاندارد سلامت باروری و جنسی با یکدیگر همپوشانی دارد

- مفاد آن برخورداری از حقوق اساسی برای هر زوج است که شامل:
 - حق بارداری و زایمان ایمن از طریق دسترسی به خدمات بهداشتی مناسب، حق تصمیم‌گیری آزادانه در مورد تعداد فرزندان و فاصله‌گذاری بین موالید، حق برخورداری از اطلاعات و آموزش در زمینه تنظیم خانواده، حق داشتن تصمیم‌گیری بدون اعمال خشونت، اجبار و تبعیض در رابطه با مسائل باروری و حق بهره‌مندی از بالاترین استانداردهای بهداشت باروری یعنی:
 - برخورداری از رفاه جسمی، روانی و اجتماعی در مورد همه مسائلی که با نظام باروری و عملکرد آن در ارتباط است

۱. حق انتخاب در ازدواج و تشکیل خانواده
۲. حق تصمیم گیری افراد در مورد تعدد، فواصل و شرایط زمانی فرزندآوری
۳. حق تصمیم گیری مسئولانه، فارغ از تبعیض، اجبار و خشونت در مسائل جنسی
۴. حق آگاهی از اطلاعات و دریافت آموزش های مرتبط با سلامت باروری و جنسی

نتیجه گیری

- حقوق باروری جزئی از حقوق بشر بوده که همه کشورها آن را به رسمیت شناخته‌اند افراد و زوجین حق دارند آزادانه در مورد تعداد فرزندان و فاصله‌گذاری بین موالید تصمیم گیری کنند.
- حق انتخاب و حق تصمیم گیری به عنوان رکن آن است.
- همه افراد حق دارند بدون تحمل خشونت، اجبار و تبعیض در خصوص با مسائل باروری تصمیم گیرند.
- درک نقش زیربنایی حقوق باروری و جنسی در تأمین بیش از نیمی از اهداف توسعه هزاره مانند برابری جنسیتی، سلامت مادران و کودکان، کنترل ایدز و کاهش فقر و تاثیرات آن در توانمند سازی زنان، سلامت عمومی جامعه و خانواده،
- آشنایی با مفاهیم آن و ارائه خدمات سلامت باروری و جنسی با رویکرد مبتنی بر حقوق، یکی از اولویت ها در تأمین سلامت افراد می باشد.

Sources of Information

Janghorban R, Latifnejad Roudsari R, Taghipour A, Abbasi M. A review of the concept and structure of sexual and reproductive rights in international human rights documents. The Iranian Journal of Obstetrics, Gynecology and Infertility. 2014;17(100):16-26.

Janghorban R, Roudsari RL, Taghipour A, Abbasi M. Sexual and reproductive rights from qur'anic perspective: A quantitative content analysis. Asian Social Science. 2015;11(3):182-7.

Hajizade-Valokolae M, Khani S, Fooladi E, Peivandi S, Habibi F, Rahmani Z. Investigating sexual and reproductive health and its related factors in infertile women. Journal of Mazandaran University of Medical Sciences. 2018;27(158):154-65.

The Universal Declaration of Human Rights. United Nations 1948.

